

Reci i izrazi

Reci dete, detence, detic javljaju se u srednjovekovnim srpskim knjigama. U našem jeziku postoje i izrazi glota, nejac, roblje, koji označavaju i decu i zene. Ovi izrazi na ukazuju da je u prastarom misljenju dete vezano za majku ili sa nemocnim stvorenjem. Rec roblje pokazuje i da je dete u zavisnom položaju, podredjeom u odnosu na domacina. Stara srpska rec otrok označava dete, ali i roba. Sve ove sinonimne reci (roblje, otrok, nejac, glota) ukazuju na nizak drustveni položaj deteta. Arhaicni nazivi za dete u našem jeziku otkrivaju prezriv stav prema deteu kao prema nekom ko je slab, bezvredan i ne spada u kategoriju povlasćenih, odraslih, već u kategoriju potčinjenih.

U našem jeziku postoji i lepa, neznija rec za malo dete, ato je –cedo. Medjutim ta rec se koristila samo za označavanje muskog deteta. Od sintagmi u kojima se javlja dete, jedna od najstrijih i najcesjih je LUDO DETE. Ovaj stalni epitet je cest u epskim pesmama, pricama ali i u svakodnevnom govoru. Pod ovim izrazom podrazumeva se mlado, zeleno, dete.

U srpskom jeziku imamo mnogo naziva za pojedine uzraste deteta. Takodje tek od trece godine pocinjemo da razlikujemo nazive za musko i zensko dete, sto znaci da tek u ovom periodu polne razlike pocinju da igraju bitnu ulogu.

Prema narodnoj periodizaciji razlikujemo sledece stupnjeve:

Novorodjence, beba (od rođenja do godinu dana, za oba pola). Za tek rodjeno dete kaze se novorocei nekrstenjak, a s obzirom da se dete hrani samo dojenjem kaze se i sisance tj. odojce.

Malo dete (od prve do trece godine, za decu oba pola) Za malo dete koje nije beba kaze se i detence. Ova rec je deminutiv od reci dete.

Dete (od trece do deste godine). U ovom uzrastu pocinju da se javljaju reci koje diferenciraju musko i zensko dete.

Decak - Ova rec označava musko dete uzrasta 6-7 godina, pa do 10. U Homolju se za musko dete ovog uzrasta kaze decko, svrca.

Devojce je termin koji označava zensko dete uzrasta od 3 do 7 godina, pa i do 10. Za zensko dete ovog uzrasta koje nije ocelo da pusta kosu, na Kosovu kazu da je coraili corce. Za neodraslu devojicu kaze se momcika, a u Bosni curica ili kevisa. Na Fruskoj gori kazu devocurak, a u Hercegovini manjcica.

4) Odraslo dete (pubertet 10-15 godina). U ovom uzrastu već postoji izrazita polna diferencijacija koja se ispoljava u jeziku javljanjem mnogih reci i izraza, posebno za musko i posebno za zensko odraslo dete. Momce (momcic) U ovim godinama decak više nije dete, a nije ni momak, pa se zato upotrebljava deminutiv reci momak, pa se kaze momcic. Ova, i sinonimne reci momce, deckovan, momcence, momculjak svojim oblikom kazuju da se odnose na jedno neformirano bice. Rec i deran, deckovan, manjak otkrivaju podsmesljiv stav prema tim momcicima. U Boljevacnom kraju za momcica se kaze jos i cirak, siparac.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com